

Demati glasovi

Štev. 204

Lienz, sreda 2. oktobra 1946.

Leto 2.

PAPež SE BORI ZA MIR

Z APOSTOLSKIM POGUMOM

Spomini francoskega diplomata razkri-
vajo vedno večjo vneto papeža Pija XII.
za mir.

V.

PAPež BLAGOSLAVLJA PRAVO LJUBEZEN DO DOMOVINE. "Dne 28. septembra je Pij XII. dal na razpolago vatikansko oddajno postajo kardinalu Hlondu, poznanj- skemu nadškofu in primasu, ki se je takrat mudil v Rimu, da je mogel svojim vojakom sporočiti svojo gorečo poslanico. Bil je to pravi klic domoljubne gorečnosti, tako razburljiv oklic k moraličnemu odpo- ru, kakršen iz vatikanskih dvoran in iz ust cerkvenega kneza s pa- peževim dovoljenjem še nikdar ni zadonel v svet. Dne 30. septembra je papež Pij XII. sprejel v Rimu bivajoče Poljake, ki sta jih prive- dla kardinal Hlond in pater Ledochovski. Papež jih je nenavadno toplo nagovoril, v njegovih besedah je trepetalo globoko sočutje za njino domovino, pa tudi zaupanje v prihodnost te domovine. Papež je izjavil, da je vstajenje Poljske zagotovljeno po kreпки narodni tradiciji in po zvestobi tega naroda do katoliške vere."

MUSSOLINI SE NE ZMEI ZA POLJSKO. "Papeževe izjave se mogočno raz- likujejo od popolne in olimpijske brezbržnosti, ki jo je Mussolini pokazal o padcu Poljske. Izjava, ki jo je dal Duce objaviti 23. septembra, se začne z besedami: "Liquidata la Polonia." - Poljska je likvidirana!" Tako je govoril o narodu, ki je štel 30 milijonov duš, kakor bi govoril o premoženju, ki ga je bil kak finančnik na borzi zaigral. Prav tako nasprotje - kakor v besedah - vidimo v dejanju. Medtem, ko so poljskega vele- poslanika pri Kvirinalu pozvali, naj pobese svoje kovčke, je polj- ski veleposlanik pri Vatikanu ostal. Medtem ko se je Ciano peljal v Berlin, da bi se tam pogovarjal z Ribbentropom, je Sv. Stolica imenovala svojega odpravnika poslov, ki naj bi jo zastopal pri novi poljski vladi, katera se je sestavila v Angersu na Francoskem."

POGUMNA BESEDA. Vatikansko glasilo "L'Osservatore Romano" je poskr- bel, da so ti dogodki v javnosti čisto drugače odme- vali, kakor pa je mislilo fašistično časopisje. Ne da bi bil začel gonjo zoper Nemce, list ni zamudil nobene prilike, da ne bi naglašal tistih načel, ki so bila nemškim načelom docela nasprotna.

Tako je oktobra 1939 ta list objavil pastirski list liz- bonskega kardinala, ki je od začetka do konca sijajen obračun s Hitlerjevimi teorijami in metodami. To pa list "Osservatore Romano" pri italijanskih bralcih ni škodovalo. Narobe! Njegova odkrita be- seda je močno koristila. Njegova naklada je tako narastla kakor še

nikoli. . Njegova razširjenost po Italiji je Sv. Stolici omogočila, da je mogel vplivati na javno mnenje. "Mussolini si je to dobro zapomnil ter je po svojem poslaniku kardinalu Maglione to hudo očital. Ta pa je brez razburjenja, vendar odločno branil svobodo papeškega glasila."

NACELNE ZMOTNE - VZROK VOJNEGA GORJA. "Vedel sem, da se pripravljajo prva okrožnica. Ker naj bi bila tega papeža, so jo z zanimanjem pričakovali. Izšla je 27. oktobra z datumom 20. oktobra. V tem veličastnem delu je papež Pij XII. načelno in z vso jasnostjo nastopil zoper pretirani nacionalizem, zoper oboževanje države, zoper totalitarnost, zoper rasizem, kult surove sile zoper preziranje mednarodnih pogodb, z eno besedo; zoper vse značilnosti Hitlerjevega političnega sistema. Izjavil je, da na te zmotne nauke in zablode pada odgovornost za vojno šibo. Odločno je zahteval, da je pogodbe treba spoštovati, da je treba držati dano besedo, obžaloval je nesrečo poljske države ter slavil njene zasluge za krščanstvo; človeške in bratske simpatije za Poljsko je klical in prosil od vsega sveta.

Vsebinska te okrožnice je za nas Francoze bila veliko zažodščenje. Na Nemškem pa so jo slabo sprejeli. Nacisti so vse storili, da ne bi papeževa okrožnica v javnosti dobila odmeva. Italijansko vlado je okrožnica močno zbegala, ker se je vlada ustrašila odmeva po vsej Italiji. Predsednik francoske republike je papeževo okrožnico pohvalil v svoji poslanici, ki jo je bil 11. novembra naslovil na obe francoski zbornici; francoski min. predsednik pa jo je omenjal v svojem govoru, ki ga je 30. novembra govoril francoskim poslancem."

NADŠKOF DR. STEPINAC IN VATIKAN

Radio Vatikan poroča 1. oktobra: "New-yorški radio je sinoči ob 9 uri 15 minut sporočil glavne točke obtožbe proti nadškofu dr. Stepincu. Med drugim je dr. Stepinac obtožen, da je deloval proti interesom države s tem, da je skušal po Balkanu razširiti italijanski imperializem in vatikanski vpliv. Iz New Yorka poročajo, da je državni urad Združenih držav nazn. nil, da mu je chichaški nadškof poslal spomenico, v kateri od ameriške vlade zahteva, naj posreduje v korist nadškofa dr. Stepinca."

Vatikan 29. septembra (United Press). "L'Osservatore Romano", uradno vatikansko glasilo, se v svojem uvodniku obširno peča z zadnjo izjavo maršala Tita inozemskim študentom. V tej izjavi maršal pravi, da Cerkev v Jugoslaviji v ničemer ni "preganjana" in vera v ničemer ovirana. Nadškof Stepinac je bil le zato aretiran, ker je zagrešil zločine zoper jugoslovansko državo, ne pa zato ker je katoliški duhovnik. - Osservatore Romano najstostreje zavrača Titove trditve. "Jugoslavija nikoli ne more trditi, da bi v tej deželi vlada svoboda vere. Bodisi katoliška ka kor tudi druge cerkve so v tej deželi v svojem delovanju na vso moč ovirane." Vatikansko glasilo nato očita Titu, da je v svoji deželi z najbolj surovo silo zatrl vsak odpor od katerekoli strani, nakar nadaljuje: "Vsa Titov nasprotnik, ki bi po takih metodah prišel na oblast, bi danes mogel Tita obdolžiti vseh tistih zločinov, katere on zdaj drugim očita. Z žalostjo moramo danes ugotoviti, da so se danes v Jugoslaviji v strahotni meri razbohotili nasilje, preganjanje, usmrtitve in množični grobovi. Zatiranje se izvršuje v vsakršni obliki in vsakega nasprotnika danes brutalno odstranijo. Svoboda mišljenja, govorjenja, tiska in organizacije so neznani pojmi. V urejeni Jugoslaviji bi se lahko zgodilo, da bi osvobodilec maršal Tito danes stal pred ljudskim sodiščem in bil obtožen istih stvari, katere danes očitajo nadškofu Stepincu."

MOSKVA O PARIŠKI KONFERENCI

Moskovska "Pravda" od 16. septembra prinaša o mednarodnem položaju in pariški konferenci značilen članek, v katerem med drugim pravi: "Prezgodaj bi bilo misliti, da je mirovna konferenca že stopila na široko in asfaltirano cesto, po kateri bi mogla neovirano korakati. V pravih konferenčnih krogih in njihovi okolici še naprej delujejo sile, ki so jim mari vse druge stvari, samo to ne, da bi pomagali organizirati mir v Evropi. Zlasti si prizadevajo, da bi pariško konferenco prisilili, da bi z ravne in dobre poti zavila v zagato. To dokazuje ves potek te konference. Razni "spreminjevalni predlogi" so neprikrita sabotaža.

Svetovno časopisje se je že enkrat ponobrčevalo, da bo prihodnji zgodovinar nekoč z začudenjem opazil, da je na tej konferenci Avstralija bila središče svetovne politike. Trajni mir pomeni tisti mir, ki bi potrdil zmagovite uspehe vojske. Vojska je po vsem svetu okrepila demokratske sile ter prevrgla vse račune svetovne reakcije, ki hočejo Sovjetsko zvezo oslabiliti. To je velik uspeh vsega naprednega človeštva.

Trajni mir ni mogoč, dokler se ne izkorenini fašizem in napadalnost. Ampak ali so ljudje, ki se delajo varuhe grških telovajev, sposobni, da bi mogli res želeli mir v Evropi? Vsi tedni, odkar se je pariška mirovna konferenca začela, so pokazali, da so se razbili vsi poskusi imperialističnih sil, da bi mirovni konferenci vsilile svojo voljo ter ustverile tak mir kakršnega same hočejo. Te poskuse je razbil boj in prizadevanje Sovjetske zveze. Ko so si bili na jasnem, da so frontalni napadi brezuspešni, so bili sovražniki mira prisiljeni lotiti se taktike obkoljevanja in zakulisnih kombinacij.

Po lahko sprevidimo iz govora prvaka ameriškega časnikarstva Lippmanna, ki je zahteval, da se mora ameriška vojna sila v prihodnje še povečati. Z orožjem rožljajočo vojaško politiko ta mož imenuje "bistveni diplomatski napredek" na potu k sporazumevanju s Sovjetsko zvezo. Eržkone Lippmann zamenjuje način vedenja, kakršnega so Združene države vojene v občevarju s Siamom ali Paragvajem, s tistim načinom, ki je primeren za Sovjetsko zvezo. Komar tako manjka vsakega čuta za resničnost, takega bi lahko še nekako izgovarjali, češ, da je sam za svojo osebo duševno bolan, ko bi ne vedeli, da Lippmann ni edini, ki se ga je lotila ta bolezen. V govoru, ki ga je imel pred kratkim Wallace, je bilo rečeno, da so Združene države do zob oborožene. Wallace je to imenoval "zločinska nerost". Tema naziranja lahko le pritrdimo, čeprav smo razločno opazili, da je govornik hotel zunanjo politiko Združenih držav obvarovati vsake kritike. Priznati pa je moral, da sedanja politika Združenih držav v več vprašanjih zapušča zunanje-politično smer predsednika Roosevelta.

Znano je, da anglo-saksonski blok temelji na ameriški politiki, katera si hoče podvreči britanski imperij v povračilo za podporo reakcionarni angleški kolonijalni politiki. Skupaj z angleškimi četami izvršujejo ameriške čete policijsko službo na Bližnjem vzhodu. Ameriška vojna tehnika pomaga zatirati narodne indonezijske bojevnike za svobodo. V tem času je bila sklenjena vojaška pogodba med Ameriko in Kanado. Ta pogodba zdaj ta stari angleški dominijon docela izloča iz razvoja v londonskem smislu. Avstralija sama, ki se je zadnje čase najbolj vneto potegovala za anglosakške dežele, podlega močnemu pritisku Združenih držav in bo bržkone prisiljena, da bo morala Združenim državam odstopiti oporišča na svojih otokih in njihem oceanu."

BEGUNCI V NEMČIJI. UNRRA in ameriške oblasti so izdala poročilo, po katerem je v ameriški coni Nemčije 550.000 preseljenih oseb. V tem številu je 184.000 Poljakov, 2.500.000 je bilo že repatriiranih, večinoma so bili Rusi, Poljaki, Francozi. Od septembra je prišlo v Nemčijo ilegalno 13.000 Judov. Ukrepi, ki so bili storjeni od Angležev proti ilegalni priselitvi Judov v Palestino, so prihajanje Judov ustavili; ker niso več mogli skozi Nemčijo na Sredozemsko morje.

NAJHITREJŠE LETALO SVETA ZGORELO. Letalo, ki se imenuje "Lastavica 108" je raketno letalo. Na svojem poskusnem letu je v petek 27. septembra nad Londonom eksplodiralo. Vodil ga je najbolj sloveči angleški pilot, ki je seveda mrtev. Po tej nesreči se je šele zvedelo, da ta vrsta letal leti 1000km na uro.

RAZVESELJIVE ŠTEVILKE. Pomembno vlogo, ki jo ima katoliško mladinsko gibanje v Italiji, razvidimo iz visokih naklad, ki so jih dosegli razni mladinski listi. Tako ima glasilo zveze mladih mož, ki izhaja kot 14-dnevnik naklado 280.000 izvodov. Za mlajše člane izhaja mesečnik v 400.000 izvodih. Mladinski tednik izhaja v 50.000, mesečnik za mlade igralske skupine v 60.000 izvodih. Otroci izpod 10 let imajo svoj tednik, ki izhaja v 30.000 izvodih.

PAX ROMANA. V Freibourgu v Švici je zasadal kongres Pax Romanae, katerega se je udeležilo 700 delegatov iz 41 dežel, med njimi tudi zastopniki katoliških akademikov iz Nemčije. Kongres se je pričel s svečano pontifikalno mašo, katero je daroval mgr. Bernardini, apostolski nuncij v Bernu. Slovesno pridigo je imel neki jezuit, bivši kaznjenev dachauskega koncentracijskega taborišča. Kongresa se je udeležil tudi škof Muenck, apostolski delegat za Nemčijo. Na kongresu so med drugim sklenili ustanoviti mednarodno zvezo katoliških akademikov. 200 intelektualcev iz vsch

delov sveta se je že prijavilo za to novo zvezo in poudarilo, da je tako mednarodno sodelovanje potrebno. Potrudili se bodo, da bo Kristusov nauk mogel triumfirati v pomirjenem svetu.

DUHOVNI GLAVNI STAN UNO. Po dolgih predpripravah bo koncem tega leta pričela s svojim delom kulturna organizacija Združenih narodov "United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation", skrajšano tudi UNESCO imenovana. S tem v zvezi je predlagal dr. Aleksander Meiklejohn, bivši predsednik "Amhers College-a" in svetovalec ameriške UNO - delegacije, ustanovitev mednarodnega študijskega in učnega zavoda v bližini glavnega stana Združenih narodov. Namen tega zavoda bi bil, porabiti skupno moč obstoječe človeške inteligence za spremembo neodgovornih in vedno prepirajočih se suverenosti v mirno in sodelujočo skupnost. Ustanovi naj se svetovno duhovno središče, ki naj v miru preiskuje nesrečne ideje, ki vedno znova razdvajajo narode in jih zapletajo v krvave vojske. Seveda bo to malo pomagalo, če bodo pri tem sodelovali ideologi takih "nesrečnih idej." (Weltpresse" 19.9.1946.)

OSEBJE NEMŠKEGA POSLANIŠTVA JE ZAP STILO VAPIKAN. Medtem, ko je bivši nemški poslanik pri Sv. Stolicy Weiszacker, že prej odpotoval, je zdaj zapustilo vatiškansko ozemlje tudi vse drugo osebje nemškega poslanništva, ki je v Vatikanu imelo zavetje od zloma nemške oblasti v Rimu. To so poslaniški svetnik v.Kessel, tajnik v.Braun in kancler Buyna s svojimi družinami. Na meji vatiškanske države so sprejeli avtomobile diplomatov zavezniški opolnomočenec in italijanska policija ter jih odpeljali naravnost na rimsko letališče Ciampino. Odtod so takoj odleteli v Frankfurt na Maini, kjer morajo biti na razpolago zavezniški kontrolni komisiji.